

A 2014
940 K

RECEIVED
FEBRUARY 11 2014
FBI

RECEIVED
FEBRUARY 11 2014
FBI

RECEIVED
FEBRUARY 11 2014
FBI

RECEIVED

FEBRUARY 11 2014

FBI

RECEIVED

№ 2014/940 к

Әбдуәли Қайдар

ҒЫЛЫМДАҒЫ ҒҰМЫР

IV - ТОМ

Мақалалар, баяндамалар

Алматы
«Сардар» баспа үйі
2014 жыл

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ	3
ҒАЛЫМНЫҢ ҒЫЛЫМИ МҰРАСЫ	5
<i>Дерфер Г.</i> «А.Т.Қайдаров. Развитие современного уйгурского языка»	5
<i>Тенишев Э.Р.</i> «А.Т. Қайдаров. Развитие современного уйгурского языка»	6
<i>Баскаков Н.А.</i> О работе А.Т.Қайдарова «Китайские заимствования в уйгурском языке»	8
<i>Асланов В.И.</i> «А.Т.Қайдаров. Структура односложных корней и основ в казахском языке»	9
<i>Калыбаева А.К.</i> «Қайдаров А.Т. Структура односложных корней и основ в казахском языке»	17
<i>Оралбаева Н.</i> Ғылымға қосылған зор үлес	19
<i>Балақаев М., Жанұзақов Т.</i> Ұйғыр тіл біліміндегі күрделі зерттеу	22
<i>Омарбеков С., Қалиев Ғ., Жүнісов Н.</i> Ұйғыр әдеби тілінің халықтық арнасы	25
<i>Хасанов Б.</i> Ұйғыр әдеби тілінің дамуы жайлы еңбек	33
<i>Есенов Қ.</i> Ұйғыр әдеби тілі жайында зерттеу	35
<i>Есенов Қ.</i> Тұңғыш оқулық	39
Әдеби тақырыптағы диссертациялар	42
<i>Шерматов А.Ш., Акмоллаев Э.С.</i> «Ә.Қайдаров, М.Оразов. Түркологияға кіріспе»	42
<i>Есенов Қ.</i> Аса қажет оқулық	47
<i>Тұрысбеков Р.</i> Түр мен түстің құпиясы	50
<i>Бельгер Г.</i> В словах есть душа (Сөздің жаны бар)	51
<i>Әлімбаев М.</i> «Әлі-ақ мұқтаждық туады» деп Мұхтар Әуезовтің өзі айтып еді	54
<i>Шүкірұлы С.</i> Даналық сөздігі	57
<i>Қазыбек М.</i> Ұлы дала сарыны	57
<i>Дәуітов С.</i> Өміршең этнос туралы өнегелі еңбек	62
<i>Шәлекенов У.</i> Қаңлы тарихына қатысты еңбек	64
<i>Байпақов К.М., Керімбаев Е.А.</i> Историческая родословная қаңлы	68
<i>Шарахымбай Б.</i> Ұлттық тарихымыздың ұлағаты	75
<i>Смағұлова Г.</i> «Қазақ қандай халық?»	81
<i>Керімұлы Ә.</i> Танымы мен тағылымы мол еңбек	84
<i>Шәлекенов У.</i> Қазақ халқының ерекшелігіне арналған құнды жинақ	90
ҒАЛЫМНЫҢ БЕРГЕН БАҒАСЫ	95
Чокан Валиханов как уйгуровед	95
Сан қырлы саңлақ дарын (Ахмет Байтұрсынұлы)	110
Ұлт мәдениетінің Хантәңірі (Ахмет Байтұрсынұлы)	116
Тіл білімінің тарланы (Құдайберген Жұбанов)	128
Профессор Құдайберген Жұбанов (1899–1938)	134
Слово о профессоре Жубанове	140
Возвращенное имя (к 90-летию Х.К.Жубанова)	143
Ел мақтаны (Құдайберген Жұбанов)	145
Ана тілін тек өгей ұлдары ғана менсінбейді... (Ғабит Мүсірепов)	150
С.Е.Малов – глава советского уйгуроведения	154
Константин Кузьмич Юдахин	162
Н.Ә.Наджип	167
Слово об учителе (к 70-летию со дня рождения академика АН КАЗССР С.К.Кенесбаева)	168
Ниямет Тналич Сауранбаев (К семидесятилетию со дня рождения)	176
Кенесбай Мұсаулы Мұсаев 60 жаста	179

Көреген аға (Ахмеди Ысқақов)	181
Ұстазды еске алғанда (Мәулен Балақаев)	184
Раймонд Генрихович Пиотровский (К 50-летию со дня рождения).....	187
Члену-корреспонденту АН КазССР Г.С.Садвакасову 50 лет	190
О моем друге (Кожажмет Садвакасов)	191
Ағаларға парыздармыз (Ахмеди Ысқақов)	192
Зерделі ғалым, зерек жан (Сейілбек Исаев)	195
Ағалар алдында парызымыз бар (Ақай Нүсіпбеков)	198
Қазтай халқының сүйікті ұлы еді (Қазтай Айтазин)	204
Алаштың азаматы еді (Тұрғанбек Қатаев)	206
Ата салты ұрпаққа мирас	208
В поисках живительного слова (Рабига Сыздықова)	215
Халқының тілін білген (Шора Сарыбаев)	219
Туған тілдің ту ұстары (Өмірзақ Айтбаев)	225
Енбеккер ғалым (Байынқол Қалиев)	229
Тұғыры биік азамат (Өзбекәлі Жәнібеков)	231
Ата аруағын сыйлаған... (Сәрсенбі Дәуітов)	236
Тұғыры биік азамат (Әділ Ахметов)	239
Сөз құдіретін асқақтатқан азамат (Рысбай Сәтімбекұлы)	242
Ұстаз іздеп жүрмін (Нұртас Ондасынов)	246
ҒАЛЫМНЫҢ БИІК ТҰЛҒАСЫ	252
<i>Маманов Ы., Дәулетқұлов Ш.</i> Көрнекті ғалым	252
<i>Жүнісов Д.</i> Әбдуәли Қайдаров – ұйғыр тілі маманы	254
<i>Айтбаев Ө.</i> Тіл тереңіне бойлаған	256
<i>Айтазин Қ., Әнесов Ф.</i> Тілстанның тарланы	258
<i>Ағманов Е., Жақыпбеков М.</i> Ғалым мұраты	261
<i>Смайылов Т., Белботаев А.</i> Өнегелі өмір	264
<i>Серғалиев М.С.</i> Видный ученый	266
<i>Жанұзақов Т., Сайрамбаев Т.</i> Ізденген жетер мұратқа	267
<i>Қазинеев Қ.</i> Енбегі – ел мерейі	270
<i>Бектаев К.</i> От солдата – до академика	273
<i>Айтбаев Ө., Нақысбеков О.</i> Мәуелі белестер	276
<i>Сыздықова Р.</i> Ана тіліміздің айбыны	280
<i>Жанұзақов Т., Сайрамбаев Т.</i> Түркі дүниесінің тіл тамыршысы	287
<i>Айтбаев Ө.</i> Төрткүл дүниеге танымал түрколог	290
<i>Нақысбеков О.</i> Ғұлама ғалым, ұлағатты ұстаз	295
<i>Айтбаев Ө., Нақатаев М.</i> Ғылым кемесінің капитаны	298
<i>Дәуітов С.</i> Ерен ісін еліне арнаған	302
<i>Жанұзақ Т., Оңғарбаева Н.</i> Ғалымның биік тұлғасы	305
<i>Бөріев Ә.</i> Туған тіліміздің ту ұстаушысы	309
<i>Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы.</i> Әбдуәли Қайдаровқа – 70 жас	311
<i>Сарбалаұлы Б.</i> Қаһарман	313
<i>Тасымов А.</i> Ұстаз ғибраты	317
<i>Манкеева Ж., Ғабитханұлы Қ.</i> Ә.Қайдар – 80 жаста	319
<i>Манкеева Ж.А.</i> Академик Ә.Т.Қайдар зерттеулеріндегі түбір құрылымын анықтаудың когнитивтік аспектісі	322
<i>Смағұлова Г.</i> Ғылымдағы ғұмыр ғибраты	326
<i>Оразбаева Ф.Ш.</i> Тамыры терең шежіре	330
<i>Әлкебаева Д.</i> Тіл тамыршысы	333
<i>Жылықбаева А.</i> Ғұлама ғалым ұлағаты	338
<i>Нұрғанат К.</i> Алтын адам	340
<i>Есекеева М.</i> Өртенге өскен өрен	345
<i>Әлімбек Қ.</i> Тіліміздің өркені – еліміздің ертені	348

Букетова Н.И. Труды академика А.Т. Кайдарова как основа сравнительно-типологических исследований	353
Ержанов М. Ғұмыры ғылымға арналған	356
Оспанов Б. Жетекшімді мақтан етемін	359
Қарсыбекова Ш. Тамырын жайған бәйтерек	360
Құдасов С. Майдангер – ғалым	363
Жанұзақ Т. Академик Ә.Кайдардың ғылыми еңбектерінің теориялық маңызы	368
Хусайын К.Ш. Очерк о творческой (научной, научно-организационной, педагогической и общественной) деятельности академика НАН РК Кайдара Абдуали Туганбаевича	375
Базарбаева З.М. Вопросы исторической фонетики в трудах академика А.Т.Кайдарова	381
Манкеева Ж.А. Ұлт тұғыры – тілде	388
Тасымов А. Ә.Т.Кайдаров және казак диалектологиясы	395
Тасымов А. Ә.Т.Кайдар казак диалектологиясы жайында	398
Оразбаева Ф.Ш. Тұғырлы тұлға	400
Смағұлова Г. Тіл абызы	405
Түймебаев Ж. Түркі сөзінің тамыршысы	408
Құрманбайұлы Ш. Қазак этнолингвистикасының негізін қалаушы	414
Әнес Ф. Жауынгер Академиктің үш ерлігі	416
Оспанов Б. Академик Ә.Т.Кайдар – казак этнолингвистика мектебінің көшбасшысы	423
Зайнуллин М.В. Почетный Академик АН РБ Абдуали Туганбаевич Кайдаров	427
Жилкубаева А.Ш. Научная школа академика Абдуали Туганбаевича Кайдарова	429
ҚАН КЕШКЕН СҰРАПЫЛ СОҒЫС ДАЛАСЫ	434
Қайдар Ә.Т. Келешекке аманат	434
Аупбаев Ж. Он жетіде от кешкен	436
Сапарбекова Ә. Майдангер – академик	439
Айтбаев У. Наука – призвание земляка	442
Торопкин С. Слава победителю, ученому, педагогу!	445
ҒАЛЫММЕН ҚҰРҒАН СЫР-СҰХБАТ	449
Өтегенов Т. Азамат болу – абырой	449
Қауынбаев Т. Толғауы тоқсан	453
Дәуітұлы С. Ғылымның ашып құпиясын	465
Дәуітұлы С. Мен де бір кірпіш дүниеде	473
Тохтамов Т. Тіл артында халық бар	483
Төленқызы Р. Әбдуәли Кайдар, түркітанушы-этимолог, академик: Тілдің тарихқа қосқан үлесі мойындалған жоқ	489
Смағұлова Г. Академик Әбдуәли Кайдар: Ғылым жасарсын, бірақ қабілетсіз ғалымдармен емес!	496
Тұрсынбайұлы Б. Жүрегінің сыры көзінің нұрында	501
ЖЫРҒА ҚОСЫП ӘЗ АТЫНДЫ	509
Айтбайұлы Ө. Талдыбұлақтан түлеп ұшқан тұлға	509
Шадаева З. Әбекене арнау	510
Әлімбекұлы Т. Тағатын міні жоқ, шағатын зілі жоқ	511
Алманов Ә. Әбдуәли ағаны Жана 2004 жылмен құттықтау	511
Дүйсенбаев Е. Академик Әбдуәли Хайдаров	512
Жаңабекова А. Әбдуәли ағайды 9 мамыр Жеңіс күнімен құттықтау үстінде шығарылған «Арнау» өлеңдерінен үзінді	513
Шота Қ. Ұстазға тілек	514
Құлманов С. Тағзым тарту ақ тілек	515
Лепті лебіз	516